

Het Interbellum (1918-1939)

Gebruik bron 6.

- 1p 15 De verklaring die de generaal geeft, staat bekend als de Dolkstootlegende. Volgens de generaal zijn 'anderen' schuldig aan de Duitse nederlaag.
→ Wie zijn volgens de generaal de 'anderen' die schuldig zijn aan de Duitse nederlaag?

Gebruik nogmaals bron 6.

- 2p 16 Stel: je doet onderzoek naar de nederlaag van het Duitse leger aan het eind van de Eerste Wereldoorlog en je vindt deze bron.
→ Geef een argument waaruit blijkt dat de bron **bruikbaar** is voor je onderzoek.
→ Geef ook een argument waaruit blijkt dat de inhoud van de bron **niet zo betrouwbaar** is voor je onderzoek.

Doe het zo:

De bron is bruikbaar, omdat ...

De inhoud van de bron is niet zo betrouwbaar, omdat ...

Gebruik bron 7.

- 1p 17 In de prent is een mening te herkennen over het Verdrag van Versailles. Welke mening is te herkennen in de prent?
- A De politieke leiders helpen Duitsland om de vredesvoorwaarden te accepteren.
 - B De politieke leiders leggen Duitsland zonder te onderhandelen zware vredesvoorwaarden op.
 - C Duitsland voelt zich schuldig over de oorlog en accepteert de zware vredesvoorwaarden.
 - D Duitsland wil doorvechten en accepteert daarom de vredesvoorwaarden niet.

Gebruik bron 8.

- 2p 18 In 1923 is er een duidelijk productieverval met de jaren daarvoor en erna.
→ Geef één verklaring voor dit productieverval.
→ Noem daarna de naam van het Amerikaanse hulpprogramma waardoor de productie zich na 1923 kon herstellen.

Gebruik bron 9.

- 1p 19 De Republiek van Weimar bestond tussen 1919 en 1933. Op de montagefoto staan de verschillende mannen die na elkaar een regering hebben geleid.

Welke conclusie over de Republiek van Weimar is juist?

- A De democratie was niet stabiel, omdat de Duitse keizer steeds nieuwe regeringen goedkeurde.
- B De democratie was niet stabiel, omdat er veel verschillende regeringen zijn geweest.
- C De democratie was stabiel, omdat de bevolking uit veel regeringsleiders kon kiezen.
- D De democratie was stabiel, omdat de macht door veel verschillende personen werd gedeeld.

- 2p 20 Hieronder staan vijf uitspraken over economie:

- 1 De productie wordt vastgesteld door een plan van de regering.
 - 2 De regering bepaalt de prijs van een aantal belangrijke producten.
 - 3 Het aanbod van goederen wordt bepaald door de vraag van de consument.
 - 4 Het doel van productie is het maken van winst.
 - 5 Natuurlijke hulpbronnen, zoals olie, zijn in handen van privébedrijven.
- Welke **twee** uitspraken horen bij de economie van de Sovjet-Unie in de periode 1930-1940? Schrijf alleen de nummers op.

- 1p 21 De regering van Colijn probeerde de economische crisis in Nederland te bestrijden met een politiek van bezuinigingen. Zo werden de lonen van ambtenaren en de uitkeringen van werklozen verlaagd.
- Onder welke naam staat deze politiek van de regering Colijn bekend?

Gebruik bron 10.

- 2p 22 De bron beschrijft een ontwikkeling in totalitaire staten. In Nederland zou die ontwikkeling in strijd zijn met een klassiek grondrecht.
- Noem eerst de namen van **twee** totalitaire staten in de tijd dat de bron verscheen.
- Geef daarna aan met welk Nederlands klassiek grondrecht de ontwikkeling in de bron zou botsen.

Doe het zo:

Twee namen van totalitaire staten zijn ... en ...

Het klassieke grondrecht is ...

- 2p 23 Hieronder staan vier omschrijvingen van nazi-organisaties in Duitsland:
- 1 een door Hitler opgerichte knokploeg om partijvergaderingen van de NSDAP te beschermen
 - 2 een jeugdorganisatie om meisjes voor te bereiden op hun taak in de maatschappij
 - 3 een organisatie die bekend staat als de geheime politie in nazi-Duitsland
 - 4 een organisatie die onder andere concentratie- en vernietigingskampen bewaakte

Vijf namen van nazi-organisaties in Duitsland:

- a Bund Deutscher Mädel
- b Gestapo
- c Hitlerjugend
- d SA
- e SS

→ Geef per omschrijving aan welke naam daarbij hoort. **Let op!** Er blijft één naam over.

Doe het zo:

Bij omschrijving 1 hoort ... (vul letter in).
(enzovoort tot en met omschrijving 4)

Gebruik bron 11.

- 2p 24 De nieuwe wetten hadden grote gevolgen voor het dagelijks leven van de jongen.
- Welke nieuwe wetten worden bedoeld?
- Noem ook een **gevolg** van deze wetten voor de jongen.

Doe het zo:

De nieuwe wetten die bedoeld worden, zijn ...

Een gevolg voor de jongen was ...

- 1p 25 In 1933 werd in Duitsland het concentratiekamp Dachau opgericht. Welke groepen werden in de periode **1933-1939** in het kamp gevangen gezet?
- A Duitse Joden en Nederlandse verzetsstrijders
 - B Duitse Joden en politieke tegenstanders van de nazi's
 - C Russische krijgsgevangenen en Nederlandse verzetsstrijders
 - D Russische krijgsgevangenen en politieke tegenstanders van de nazi's

bron 6

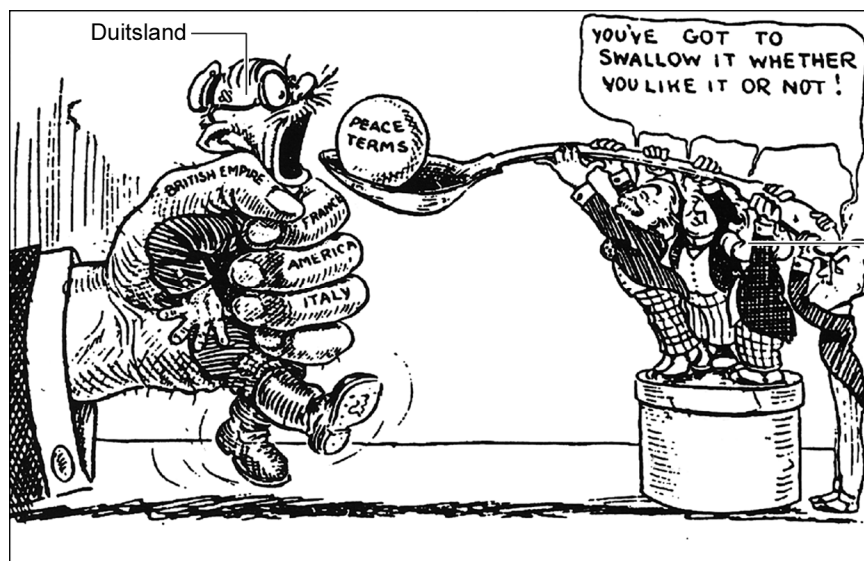
Een verklaring van een Duitse generaal over de afloop van de Eerste Wereldoorlog (1919):

Het Duitse leger heeft geen schuld. De prestatie van het leger is bewonderenswaardig. Waar de schuld van de nederlaag ligt, is dus duidelijk.

Het is voldoende bewezen dat anderen schuldig zijn. Zelfs onze vijanden zeggen het. Zo heeft een Engelse generaal tegen mij gezegd dat ons leger is verraden.

bron 7

Een politieke prent over het Verdrag van Versailles (1919):

de politieke leiders van Groot-Brittannië, Italië, Frankrijk en de Verenigde Staten

Toelichting

Op de vingers van de hand staat: Britse Rijk, Frankrijk, Amerika en Italië.

Op de pil in de lepel staat: vredesvoorwaarden.

De politieke leiders zeggen: "Of je het nou leuk vindt of niet, je moet (deze pil) doorslikken."

bron 8

De steenkoolproductie in het Ruhrgebied (1920-1925):

jaar	hoeveelheid in 1.000 ton
1920	88.097
1921	93.849
1922	96.863
1923	41.805
1924	94.128
1925	104.339

bron 9

Een montagefoto van alle regeringsleiders die tussen 1919 en 1933 na elkaar regeringen hebben geleid:

bron 10

Uit een Nederlandse krant (1936):

De laatste jaren laten zien dat het onderwijs in totalitaire staten aangepast wordt aan de ideeën van een bepaalde politieke stroming. Ook wordt duidelijk hoe belangrijk de macht en de invloed van het onderwijs kunnen zijn.

bron 11

Herinneringen van een jongen die in Duitsland woonde (1936):

We werden nu door Hitler ineens Joden genoemd. Maar mijn ouders en ik hadden niets met het Jodendom of het joodse geloof. Vóórdat de nieuwe wetten werden ingevoerd, waren we Duitsers. Nu zijn we alleen nog maar Joden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.